

Spoluvlastnictví

Je vyloučeno, aby vlastnické právo k celé věci mělo více osob, které nejsou jejími spoluvlastníky. Mimo právní režim spoluvlastnictví nelze nabýt vlastnické právo k již existující věci, aniž by současně nezaniklo vlastnické právo jejímu dosavadnímu vlastníku, a naopak, vlastník věci, která nadále existuje, nemůže ...

Je vyloučeno, aby vlastnické právo k celé věci mělo více osob, které nejsou jejími spoluvlastníky. Mimo právní režim spoluvlastnictví nelze nabýt vlastnické právo k již existující věci, aniž by současně nezaniklo vlastnické právo jejímu dosavadnímu vlastníku, a naopak, vlastník věci, která nadále existuje, nemůže pozbyt vlastnictví k ní, aniž by jej současně nenabyla osoba jiná. V případě existence více titulů je na soudu, aby posoudil, který z nich ve vzájemné konkurenci lépe obstojí a je na rozdíl od druhého právně účinný. Soud se v takovém případě neobejde bez posuzování titulů z hlediska jejich časové posloupnosti, jejich právních účinků, závaznosti, popř. vykonatelnosti.

(Rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 22 Cdo 382/2002, ze dne 21.5.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně L. V., zastoupené advokátem, proti žalovaným: 1) P. V. a 2) M. P., zastoupeným advokátem, o určení vlastnictví, vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 5 C 188/97, o dovolání žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 28. června 2001, č. j. 27 Co 216/2001-63, tak, že rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 28. června 2001, č. j. 27 Co 216/2001-63, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud Praha-východ (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 27. října 2000, č. j. 5 C 188/97-47, určil, že žalobkyně „je vlastníci pozemkové parcely č. parc. 105/4 o výměře 15.170 m² a pozemkové parcely č. 105/11 o výměře 11.003 m², označených podle dřívější pozemkové evidence, nyní částí pozemkové parcely č. parc. 105/1, zapsané v kat. nemovitostí pro katastrální území M., na LV č. 545 u Katastrálního úřadu P.- v.“

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že v katastru nemovitostí na LV č. 579 pro kat. území M. u D., jsou jako vlastníci pozemku ve zjednodušené evidenci – původ pozemkový katastr parc. č. 105/1 o výměře 201 414 m² vedeny žalobkyně a obě žalované s tím, že jde o duplicitní zápis. Podle srovnávacího sestavení parcel z 2. 2. 1998 byla tato původní parc. č. 105/1 dělena na neknihované příděly. Přídělovou listinou z 26. 2. 1953 byly po řízení podle zákona č. 142/1947 Sb. J. a A. V., rodičům žalobkyně, přiděleny mj. pozemky parc. č. 105/4 – role o výměře 1,5170 ha a parc. č. 105/11 – role o výměře 1,1003 ha v kat. území M., které na základě přídělové listiny byly graficky zakresleny do snímku pozemkové mapy. Podle potvrzení ONV P.- v. ze 17. 3. 1964 se J. a A. V. stali členy JZD M. a přidělenou půdu vnesli do společného hospodaření. Sporné pozemky nabyly žalobkyně dědictvím po svém otci rozhodnutím z 18. 4. 1995, sp. zn. D 848/94. Žalované se staly podílovými

spoluvlastnicemi pozemku parc. č. 105/1 rozhodnutím Okresního úřadu P.-v. z 26. 8. 1993, sp. zn. PÚ-2018/93 R 1416-1, kterým byla schválena dohoda z 13. 4. 1993, uzavřená mezi ZD M. a žalovanými, jíž byla žalovaným vydána i parc. č. 105/1 o výměře 205 956 m² v kat. území M. Soud prvního stupně shledal věcnou legitimaci žalobkyně i žalovaných v tomto sporu, jakož i naléhavý právní zájem na straně žalobkyně, a to s ohledem na zápis v katastru nemovitostí ohledně vlastnického práva k pozemku parc. č. 105/1. Dospěl k závěru, že sporné pozemky nabyli do svého vlastnictví J. a A. V. přídělovou listinou z 26. 2. 1953 a následně dědictvím žalobkyně, proto žalované nemohly být oprávněnými osobami v rámci uplatněných restitučních nároků. Právní vztah k původním vlastníkům J. a A. V. neprokázaly.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací k odvolání žalovaných rozsudkem ze dne 28. června 2001, č. j. 27 Co 216/2001-63, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a proti svému rozsudku připustil dovolání „k posouzení otázky přednosti nabývacího titulu vyplývajícího z přídělové listiny před nabývacím titulem ze správního rozhodnutí“. Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně i s jeho právním posouzením věci. Vlastnické právo právních předchůdců žalobkyně na základě přídělové listiny a vlastnické právo žalobkyně na základě dědictvého rozhodnutí považoval „za kvalitativně vyšší právo než vlastnické právo žalovaných, které dovozují z rozhodnutí pozemkového úřadu“. S ohledem na tento názor se nezabýval námitkou žalovaných týkající se postupu podle § 32 odst. 3 zákona č. [229/1991](#) Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 183/93 Sb., k jehož zrušení došlo nálezem Ústavního soudu s účinností od 15. 8. 1995.

Proti rozsudku odvolacího soudu podaly žalované dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Vytýkají soudům obou stupňů, že svůj názor, jímž se žalované cítí poškozeny ve svých ústavních právech, blíže neodůvodnily. Žalobkyně neuplatnila svůj nárok podle § 32 odst. 3 zákona č. [229/1991](#) Sb. ve lhůtě stanovené tímto zákonem, takže v době, kdy bylo rozhodováno o uplatněném nároku žalovaných, nebylo možno v průběhu řízení u pozemkového úřadu v roce 1993 k němu přihlížet. Podle žalovaných lze uplatněné právo žalobkyně proto hodnotit jen jako údajné právo. Nálezy Ústavního soudu jsou obecně závaznými předpisy, které by měly všechny soudy respektovat. Pozemkové parcely č. 105/4 a č. 105/11 (podle pozemkového katastru) v katastru nemovitostí vůbec neexistují a žalobkyně je přesto zapsána jako vlastnice celé pozemkové parc. č. 105/1. Navrhly, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu i soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobkyně navrhla zamítnutí dovolání s tím, že její právní předchůdci nabyli vlastnické právo ke sporným pozemkům, které jsou součástí nyní pozemkové parc. č. 105/1, na základě přídělové listiny vydané za účinnosti občanského zákoníku z roku 1950, který nevyžadoval zápis do pozemkové knihy. Přestože jejich vlastnické právo bylo v katastru nemovitostí evidenčně vyznačeno již od roku 1993 podle položky výkazu změn 28/93 před rozhodnutím pozemkového úřadu, nebylo při vydání pozemku žalovaným k němu přihlédnuto. Právní předchůdci žalobkyně své vlastnické právo ke sporným pozemkům nikdy nepozbyli, tyto byly pouze v užívání zemědělské organizace.

Nejvyšší soud jako soud dovolací podle bodu 17. hlavy první části dvanácté zákona č. [30/2000](#) Sb. projednal a rozhodl o dovolání podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění před novelou provedenou zákonem č. [30/2000](#) Sb. (dále jen „OSŘ“).

Po zjištění, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnými osobami včas a že je přípustné, přezkoumal napadený rozsudek podle § 242 odst. 1 a 3 OSŘ a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Dovolatelky nenamítaly, že v řízení došlo k vadám uvedeným v § 237 odst. 1 OSŘ a ani z obsahu spisu nevyplývá, že by některá z uvedených vad nastala..

Pokud je dovolání přípustné, přihlédne dovolací soud i k vadám, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání výslovně uplatněny [§ 241 odst. 3 písm. b), § 242 odst. 3 OSŘ].

Podle § 157 odst. 2 OSŘ v odůvodnění rozsudku uvede soud podstatný obsah přednesů, stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, a proč neprovedl i další důkazy, a posoudí zjištěný skutkový stav podle příslušných ustanovení, jichž použil. Toto ustanovení platí i pro řízení u odvolacího soudu (§ 211 OSŘ).

Rozhodnutí, které nerespektuje zásady uvedené v ustanovení § 157 odst. 2 OSŘ, je nepřezkoumatelné. V daném případě odvolací soud řešil otázku duplicitního vlastnictví, resp. duplicitního zápisu vlastnického práva v katastru nemovitostí, tak, že právní tituly odůvodňující vlastnictví sporných nemovitostí oběma stranami považoval za rovnocenné, přičemž vlastnické právo žalobkyně bez jakéhokoliv bližšího vysvětlení považoval za „kvalitativně vyšší“. Protože nedostatek vysvětlení, proč je právo žalobkyně lepší než právo žalovaných, činí odůvodnění rozsudku nepřesvědčivým a protože z odůvodnění rozsudku odvolacího soudu ani z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně nelze zjistit, jakého obsahu byla restituční dohoda, na jejímž základě rozhodl příslušný pozemkový úřad ve prospěch žalovaných, je rozhodnutí odvolacího soudu pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelné a řízení je tak postiženo vadou, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Naproti tomu námitka nedostatečné identifikace sporných nemovitostí v rozsudku soudu prvního stupně, potvrzeném rozsudkem odvolacího soudu, není důvodná. Nejvyšší soud v rozsudku z 27. 3. 1997, sp. zn. 2 Cdon 180/96, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 26, ročník 1998, vyslovil právní názor, že „žaloba o vydání části pozemku je přesná a určitá nejen tehdy, jestliže je část pozemku označena v připojeném geometrickém plánu, ale také tehdy, jestliže je identifikována jiným způsobem, nevzbuzujícím pochybnosti o tom, jaké části pozemku se žaloba týká. Část pozemku – dříve evidována jako samostatná pozemková parcela, později sloučená s jinými pozemky – je v žalobě náležitě identifikována také uvedením údajů z evidence v pozemkové knize“. Tento právní názor platí i na daný případ – žalobu a rozsudek na určení vlastnictví.

S ohledem na výše uvedenou vadu řízení, mající za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, dovolacímu soudu nezbylo, než rozsudek odvolacího soudu zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1 a 2 OSŘ).

K právnímu posouzení věci lze již nyní poznamenat, že podle přesvědčení dovolacího soudu a

současné právní úpravy je vyloučeno, aby vlastnické právo k celé věci mělo více osob, které nejsou jejími spoluvlastníky. Nelze totiž (mimo právní režim spoluvlastnictví) nabýt vlastnické právo k již existující věci, aniž by současně nezaniklo vlastnické právo jejímu dosavadnímu vlastníku, a naopak, vlastník věci, která nadále existuje, nemůže pozbyt vlastnictví k ní, aniž by jej současně nenabyla osoba jiná. Z tohoto důvodu nemohou vedle sebe jako „rovnocenné právní tituly“ obstát tituly, svědčící o vlastnictví různých osob k týmž nemovitostem, aniž by šlo o spoluvlastníky. Je na soudu, aby v případě takové existence více titulů posoudil, který z nich ve vzájemné konkurenci lépe obstojí a je na rozdíl od druhého právně účinný. V těchto případech, stejně jako v daném případě, se soud neobejde bez posuzování obou titulů z hlediska jejich časové posloupnosti, jejich právních účinků, závaznosti, popř. vykonatelnosti.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)